

מסורת הש"ס

שמן לזוהמא. נתן שמן לידו להעביר הזוהמא אינו לריך לברך דלחא הגהה מיקריא: ואפי' קווי לתוך ידו. שנתן שמן הרבה ונקים בידו א"צ אפי' הזוהמא נקוית ונדבקה לתוך ידו אפי' אינו אלא להעביר בעלמא: המרצץ אלינחת. ויש צו שמן אפרסמון ומעלה ריח טוב אפי' אינו לריך לברך דלחא בריוח הבית ממשות הרים: בר מן אהן מוכסין. והוא המוסק שהוא מויעת חיה ידוע פיוס בל"א שאומר עליו אשר נתן ריח טוב במיני בשמים דלחא עץ ולא עשב הוא אלא מין הבוסם:

ברכות נג.

שם מג.

ברכות מד.

הלכה ז מתני' מליח. כל דבר מליח: שהפת טפילה לו. מוקמינן ההם להמתני' באוכל פירות גיטסר שני סהן פירות ממוקין ביותר ואוכל אחריו דבר מליח לחקך הליחות הגדבקות בגופו מחמת רוב מתיקות הפירות ומפני שאינו יכול לאכול המליח לבדו אולם עמו הפת והמליח לבדו הוא העיקר והפת טפילה לו: גמ' עד שלא למדו סעודת מלכים. שלא היו רגילין לאכול למעדים ועיקר סעודתן היה דבר מליח. כגון דגים מלוחים וכיוצא בהן ולהן אמרו שהמליח הוא העיקר שלא היו אובלין הפת כ"א מעט להקן צפיהם המליח אבל במקום שאין עושין עיקר מדברים מלוחים לא בדא אמרו דינא דמתני': פיתא ופרור. היו לפניו פת ומין מאלל שבושין מפרורי הפת כגון בשמן וכיוצא בו ובפל מהן תואר לחם מברך על הפירור במקום וכו': שקיזמי. הוא מאלל העשוי משקדי ומעט קמח ותבלין:

ברכות מד.

פ' תוס' פסחי דף קא: ד"ה אלא

שמן לזוהמא אינו צריך לברך. אמר ר' יודן ואפילו קווי לתוך ידו רבי הלבו רב הונא בשם רב הירבין אלינחתית בתוך ביתו אינו צריך לברך אמר רב חסדא *על כולן הוא אומר אשר נתן ריח טוב בעצי בשמים בר מן: אהן מוכסין דיימר אשר נתן ריח טוב במיני בשמים:

הלכה ז מתני' *הביאו לו מליח בתחילה ופת עמו מברך על המליח ופומר את הפת שהפת טפילה לו. זה הכלל כל שהוא עיקר ועמו טפילה מברך על העיקר ופומר את הטפילה: גמ' רבי שמואל בר נחמן בשם ר' יונתן מתנייתא עד שלא למדו סעודת מלכים ובמקום שעושין את המליח עיקר. אבל במקום שאין עושין את המליח עיקר לא בדא. ר' ירמיה בשם רב פיתא ופרור אומר על הפירור במקום שעושין את הפירור עיקר. אבל במקום שאין עושין את הפירור עיקר לא בדא. רבי סימון בשם ר"ש בן לקיש שקיזמי ופיתא אומר על השקיזמי במקום שעושין את השקיזמי עיקר. אבל במקום שאין עושין את השקיזמי עיקר לא בדא: **הלכה ח מתני' *אכל תאנים וענבים ורימונים** מברך עליהן שלש ברכות דברי רבן גמליאל. וחכמים אומרים ברכה אחת. ר' עקיבה אומר אפילו אכל שלק והוא מזונו מברך עליו שלש ברכות. *השותה מים לצמא אומר שהכל נהיה בדברו. ר' טרפון אומר בורא נפשות רבות והסרונו: גמ' ר' סימון ר' תדאי בשם ר' יהושע *אכל במזרחת של תאינה ובא לאכול במערבה צריך לברך. אבא בר רב הונא אמר

לצבוע מאלל שנתחב לו בגרונו וכיוצא בזה אינו מברך כלום: ר' טרפון אומר בורא נפשות רבות והסרונו. מברך לפני שמית המים ואין הלכה כר"ט אלא לפניהם מברך שהכל ולאחריהם בורא נפשות רבות: גמ' וכל לאכול במערבה לריך לברך. פעם אחרת לפי שנתחלה לא היה דעתו כ"א לאכול ממזרחת: לריך

מראה הפנים

שמן לזוהמא אינו לריך לברך. הכי מוסק לה כנגדו פ' אלו דברים דף נ"ג ע"א כדרכי הנה דכל דלחא לריחא עבדא כגון של בית הכסא ועל זוהמא לא מברכין עילויים וכן על הכותל של כלים המוגמרין און מברכין עליו מפני שהוא ריח בלא עיקר וזהו טעמיה דרב הונא אמר רב דהכא לקמים במרצץ אלינחתית בתוך ביתו א"צ לברך: **אמר** רב חסדא וכו'. מתבאר לעיל ד"ה כיצד הוא אומר: ע"ז שלא למדו סעודת מלכים וכו'. והסת דף מ"ד מפרש רב אבי למתני' באוכל פירות גיטסר שני סהן פירות ממוקין ביותר ואפילו קווי לתוך ידו אפי' הזוהמא נקוית ונדבקה לתוך ידו אפי' אינו אלא להעביר בעלמא: המרצץ אלינחת. ויש צו שמן אפרסמון ומעלה ריח טוב אפי' אינו לריך לברך דלחא בריוח הבית ממשות הרים: בר מן אהן מוכסין. והוא המוסק שהוא מויעת חיה ידוע פיוס בל"א שאומר עליו אשר נתן ריח טוב במיני בשמים דלחא עץ ולא עשב הוא אלא מין הבוסם:

פירוש מבעל ספר חרדים

גלע"ז בורא עליו בשמים ופי' הראב"ד מהאי טעמא וכן כתב רי"א"ז כל שקלה שלו קשה בורא עליו בשמים ובקלה שלו כך בורא כשני בשמים: לזוהמא להעביר הזוהמא: אלינחת. מפרש כנגדו פרק תולין יין ישן ומים ללחין ואפרסמון דעבדי לני מסוחת: מוסקין. אלגלייא כלעז וי"א חיס שמקקן כזוארס משוערות אלמשיק גלע"ז:

מתני'. מליח. פ' ענין דג מליח דמתן הנודר מן המליח אינו אכור אלא כדג מליח. והסת טפילה שאינו אוכלו עם המליח אלא כדי שלא יזיק כח המליח גרונן כך פ' הכתובים והסור כתם ולא כתם מהו אחר כנגדו דדוקא באוכלי פירות גיטסר שני סהן פירות ממוקין ביותר ואפילו קווי לתוך ידו אפי' הזוהמא נקוית ונדבקה לתוך ידו אפי' אינו אלא להעביר בעלמא: המרצץ אלינחת. ויש צו שמן אפרסמון ומעלה ריח טוב אפי' אינו לריך לברך דלחא בריוח הבית ממשות הרים: בר מן אהן מוכסין. והוא המוסק שהוא מויעת חיה ידוע פיוס בל"א שאומר עליו אשר נתן ריח טוב במיני בשמים דלחא עץ ולא עשב הוא אלא מין הבוסם:

מתני'. אכל תאנים וענבים ורימונים. מברך עליו שלש ברכות. *השותה מים לצמא אומר שהכל נהיה בדברו. ר' טרפון אומר בורא נפשות רבות והסרונו: גמ' ר' סימון ר' תדאי בשם ר' יהושע *אכל במזרחת של תאינה ובא לאכול במערבה צריך לברך. אבא בר רב הונא אמר

לצבוע מאלל שנתחב לו בגרונו וכיוצא בזה אינו מברך כלום: ר' טרפון אומר בורא נפשות רבות והסרונו. מברך לפני שמית המים ואין הלכה כר"ט אלא לפניהם מברך שהכל ולאחריהם בורא נפשות רבות: גמ' וכל לאכול במערבה לריך לברך. פעם אחרת לפי שנתחלה לא היה דעתו כ"א לאכול ממזרחת: לריך

שנויי נוסחאות (א-ג) ברכה אחת בד"ו ברכה אחת מעין שלש (ב-ה) רבי טרפון כפסקא ר' יהודה. (ז-ח) יהושע ככ"ד הושעיה. (ט-י) הגהה נד"ו הונא (יג) ככל הסגולה.

המרבץ אלינחתית. בערוך (ד) ווייטאס סג"ל (ה) (עקב אלגליית) גרם, אלגליית ומביא שם לשון הבבלי (שם ק"ט ע"ה) אינו הוא אלינחתית יין ישן ומים צלילין ואפרסמון דעבדי לני מסוחת: [בר] מן אהן מוכסין דיימר אשר נתן ריח טוב במיני בשמים. בערוך (ע"ה) מק"ט על

העירי' הערוך הדין בוסקין מברך אשר נתן ריח טוב בשמים. (הפירור הפירור) גי' הערוך (פ' פסח) הפירור

ברכות טז

ברכות טז